

Účelem tohoto cvičení je připravit vás k vypracování program školení na základu filmu. Klíčovým návykem pro takovou práci se stává rozbor souvislosti mezi filmem a sociální teorie (to mohou být různé teorie a způsoby jejich klasifikace). Když dosáhnete určité míry této kompetence, dokážete zastavit zjednodušenou interpretaci filmu (svou a toho, kdo je klientem) – jedním z příkladů takového pochopení byl jeden program školení pro žáky z ústavu, zaměřeny na prevenci útěku z ústavu a na základě filmu Madagaskar... Schopnost probírat film v teoretickém rámci způsobí ohodnocení možnosti využít film v pomáhající praxi – za jakým účelem, pro jakou cílovou skupinu, v kontextu jakého problému. Také prosazování teoretických podkladů filmu podporuje reflexi vlastních názorů a nastavení – co nikdy nebude zbytečným, když jste zvolili pomáhající povolání. Plán rozboru filmu o Holocaustu je vypracován podle těchto třech úkolů – předpokládám, že po uplatnění tohoto cvičení budete mít více méně zkušenosti navazujícího rozboru filmu.

Diletant vs. Odborník

Přečtete komentáře diváků k zvolenému vám filmu – můžete identifikovat té, které považujete za diletantské a zjednodušující film? Uvedte 1-2 komentáře, které si připadají zjednodušené. Jaká klíčová slova a konstrukce na to zjevně ukazují. Jaký z další uvedených druhů zjednodušeného pohledu jste zjistili:

- příliš doslovné vnímání filmu a nevšímání kontextů, metafor
- vyjádření pouze emocionálního pohledu – popis emoce neobsahuje ani prvky reflexe, proč dostal(a) tento cit (nezáleží na tom, jaké to jsou city, pozitivní či negativní)
- ohodnocení filmu přes stereotyp: „je to v každém filmu o válce, Židech“ nebo „je to v každém filmu tohoto režiséra“
- podtrhování určitého pásma filmu a nevšímání jiných (například ve filmu *Předčítač* zdůraznit historie lásky a nevšimnout se nic jiného)

Proč zjednodušení má rizika? Co blokuje i když člověk je obyčejným divákem, na co obyčejný divák potřebuje překonání povrchného vnímání filmu? Souhlasíte s tím, že zjednodušení a emocionální vnímání jsou totožné?

Kapacita filmu

Rozmyslíte, jak film představuje problému:

- přes vztahy (kat – oběť – svědek a třeba jiné typy vztahů)
- přes námět – co z historie, kterou představuje film, zaujalo nejvíc
- přes umělecké pomůcky a prostředky (barva, střih, hudba, atd)
- jakou časovou kontinuitu (*transpektiva* – co obsahuje retrospektivu a perspektivu) vytváří film (předválečná doba, válka, doba po válce, současná doba)

Jakým způsobem film definuje problém fašismu a Holocaustu:

Funkcionalistický (anomálie fašismu, oběti jsou atraktivní, fašisti jsou devianti a nebo velmi podobní byrokratickým bio-přístrojům, akcent na jednoduchých hodnotách, význam skupiny postav: ve filmu jsou židové, nacisti, ghetto, jednotlivci se popisují jako hrdiny a nebo zlý genius, transpektiva filmu omezena válkou, válkou a předválečným období, válkou a současnou dobou, filmy nepopisuje průběh života, jen nějakou dobu)

Humanistický *Dita Saxová, Romeo, Julia a tma* (neakceptování fašismu jako projevu sobeckosti, více o svědcích než o katech a o tom, proč lidé nedokáží pozastavit fašismus i přes to, že mají jiný pohled; postav je relativně méně než ve filmech funkcionalistického přístupu, a tato vlastnost způsobí větší citlivost a pochopení, oběť může být neatraktivní, ale vyžadovat pochopení od diváků, city se popisují jako destruktivní a holocaust jako zdroj této dekonstrukce, obvykle film představuje historii celého života postavy, a Holocaust jako část tohoto života)

Revoluční přístup *Na miskách vah* (fašismus jako důsledek sociální nespravedlnosti, fokus na katech a veřejnosti, fašismus jako jeden z projevů veřejného libovůli jako komunismus, stalinismus, dokonce i moderní konsumní společnost, postavy jako nosiči nastavení a ideologické soupeři, časová kontinuita filmu vyjadřuje doby a vazby mezi nimi – například, ve filmu *Na miskách vah* je to vazba mezi fašismem a konsumní společností)

Reflexivní přístup (soustředění na západní civilizaci jako zdroje fašismu, hodnota a způsoby jejich vysílání, fašismus jako zaměřený na ideální normy a jejich dosazení, normalita a přirozenost fašismu a kritizování těch, kdo předpokládá, že přirozené znamená něco dobrého, překonání fašismu v procesu odmítnutí možnosti zůstat navždy správným a odpovídajícím normám, časová kontinuita může být velmi krátká jako v *Diamantech noci* a nebo dlouhá jako v *Spalovače mrtvol*)

Vlastní nastavení

Co jste akceptovali a co ne z filmu? Něco ve filmu jste neakceptovali na začátku, ale pochopili později? Nakolik film odpovídá vaší představě o holocaustu a fašismu? Ta míra odpovídání filmu vašim představám podporovala nebo překázala rozboru filmu?